

Zbirka kovačkog alata Muzeja grada Koprivnice

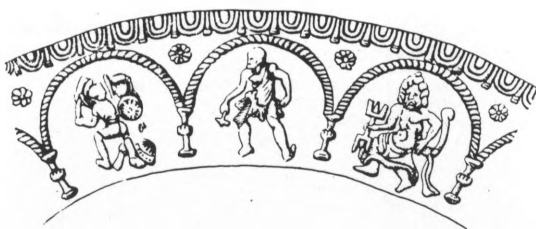
Uz postolare, krojače, lončare i slične obrtničke struke, koje su proizvodile predmete za svakodnevnu uporabu, i kovači pripadaju među najstarije podravске zanatlije. Zahvaljujući arheološkim nalazima (a kasnije arhivskoj građi), kontinuitet djelovanja kovačkih majstora možemo u Podravini pratiti od starijeg željeznog doba pa sve do danas. Kovački proizvodi bili su neophodni u svakodnevnom životu Podravaca, bez njih se ne bi mogao zamisliti napredak agrarne proizvodnje i života u cjelini; kovači su bili neophodni i za izradu raznovrsnog oružja. Stoga i nije čudo što su arheolozi otkrili kovačku radionicu, primjerice, već kod Kelta – u Delovima, posve s početka naše ere, ili što se kovač s čekićem nalazi na prekrasnoj antičkoj posudi nađenoj u jednom od rimskih tumulusa (grobnica) u Novačkoj (iz 2. stoljeća naše ere), ili što se kovački proizvodi gotovo obavezno nalaze u svim arheološkim iskopinama iz ranog i srednjeg vijeka (a pogotovo iz kasnijih stoljeća).

S obzirom da Muzej grada Koprivnice danas već raspolaže s jednom od najbogatijih etnografskih zbirki u ovom dijelu Hrvatske, logična su bila nastojanja koprivničkih muzealaca da tu zbirku upotpune i s kompletnom kovačkom majstorskom radionicom. Ta im se namjera ostvarila kada je (uz minimalna financijska sredstva) otkupljena 1982. godine kompletna radionica poznatog kovačkog majstora iz Peteranca, **Đure Tureka**. Radi se o kompletnom kovačkom alatu i priboru, koji je ručno stvaran u Turekovoj radionici kroz desetljeća. S obzirom da se u toku 1984. godine obavlja evidentiranje i katalogiziranje ove vrijedne zbirke kovačkog alata i pribora, to je sada prilika da se nešto više kaže o njezinom sadržaju i značenju, kao i o podravskim kovačima uopće.

O kovačima, kao i o meštrima drugih struka, najviše ima podataka vezanih uz strukovna udruženja obrtnika – cehove – i to od kraja 15. stoljeća nadalje. Cehovska obrtnička udruženja bila su prošlih stoljeća nosilac gospodarskog, pa djelomično i društvenog, života najvažnijih podravskih naselja. Obrtničke funkcije za širu okolicu razvile su se ponajviše u slobodnom i kraljevskom gradu Koprivnici (koji je tu povelju dobio 1356. godine), zatim osobito i u trgovištu Legrad, zatim u Ludbregu, te kasnije i u krajiškim središtima Đurđevcu, Virju, Novigradu i drugim mjestima (ali ovdje pod posebnim vojnim režimom).

Stjecanjem okolnosti, među najstarije vijesti o cehovskom organiziranju podravskih obrtnika, s kraja 15. stoljeća, pripada upravo ona koja govori o jednom zanatu vezanom uz doradu željeza. Radi se o poznatom Cehu nožara iz pridravskog trgovišta Legrad. Prema navodu legradskog učitelja i povjesničara Jenő Hallera, legradski nožarski ceh dobio je svoja pravila već 1480. godine i pripada među najstarije u sjevernoj Hrvatskoj. Legradski nožari su razvili svoj zanat do savršenstva, tako da su bili poznati širom Evrope. I Zrinski je, prigodom sklapanja mirovnog ugovora s kaniškim Hasan-pašom 1648. godine, kao poklon donio legradске noževe. Ivan Kovačić, jedan od zadnjih izdanaka legradskih nožara, još je 1885. godine na velesajmu u Budimpešti odnio zlatnu medalju (!).

Prema navodima povjesničara Horvata, Brozovića, Bičanića i Szladiczkog, u toku 17. i 18. stoljeća, u slobodnom i kraljevskom gradu Koprivnici djelovalo je barem trideset glavnih obrtničkih struka, a obrtnici i njihovi kalfe (pomoćnici) bili su u početku organizirani u devet cehova (kasnije je, dakako, dolazilo do reorganizacije koprivničkih cehovskih udruženja). Iako imamo i nekih podataka o ranijem djelovanju cehova u Koprivnici (čak i s kraja 15. stoljeća), ipak najstarija dosad poznata ce-

1. Dio friza s keramičke posude antičke starosti (2. stoljeće) iz Novačke: u sredini zaštitnik kovača sa čekićem

hovska pravila odnose se na jedno udruženje obrtnika u kojem su bili i kovači. To je listina pravila (artikuluša) Ceha bravara, kovača, krznara i remenara, koju je kralj Ferdinand III potvrdio 12. rujna 1635. godine.

Koprivnički kovači, kojih je u 18. stoljeću u gradu bilo više od deset (!), bili su i nadalje organizirani u zajednički ceh s još nekoliko srodnih obrtničkih struka. To nam potvrđuje i izuzetno vrijedan povijesni dokument iz Muzeja grada Koprivnice: Pravila Ceha kovača, bravara, cestara, remenara, sedlara, srebrnara, krznara i stolara iz 1766. godine. Pravila sadrže 18 članova (artikuluša) s vrlo oštrim odredbama, a počinju nacifranim rječnikom: »Mi Maria Theresia... na znanje dajemo po jakoszi ovoga listza vsem koterem se dosztoja da na stran verneh nasse purgarov mestrov **kovacev, spolarov, szeszstarov illiti naif-farov, remenarov, szedlarov, szrebernarov, kerznarov i tisl-slarov** vu szlobodnom i kraljevskom varassu nassem koprivnichkom prebivajučeh... « Povelja je izdana na »dan treds-zeti meszeza juliusa letta jezero szedemszto szeszdeszet i szesztoğa«, a potpisala ju je osobno carica Marija Terezija, te grof Georgius Fekele i Josephus Jablonczy.

Cehovska pravila određivala su vrlo krute odnose među samim obrtnicima, kao i u pogledu točnosti i kvalitete proizvoda. U još težem položaju bili su kalfe (pomoćnici), a naročito šegrti, koji su uz obrtničke morali raditi i sve kućanske poslove (u kući i na polju). Da bi bar donekle zaštitili svoje interese, kalfe su se također udruživali u posebne cehove. Tako je Franjo Horvatić u »Podravskom zborniku« (1976) već prikazao Djetička pravila starog ceha koprivničkog iz 1795. godine. U okviru ovog ceha nalazili su se kalfe (djetići, pomoćnici) sljedećih struka: kovača, bravara, cestara, sedlara, remenara, krznara, srebrnara, stolara, nosača, staklara i sapunara.

Djelovanje koprivničkog kovačkog ceha možemo kontinuirano pratiti i u 19. stoljeću, pa sve do zadnjih desetljeća prošloga vijeka kada i inače prestaju radom cehovska obrtnička udruženja. Radi primjera ovdje još navodimo podatak da je kralj Franjo I 1809. godine dao posebne povlastice koprivničkom

M I M A R I A T H E R E S I A

Po Bosanske, Misloske, Rimskie, Lapovacki, vza, Nemackoga, Vojvodskega, Cheskoga, Dalmatianškoga, Horvatskoga, i Slavonškoga Orszaga i Kraljevstva Apostolskega, Veliki vojvoda Austrije, vojvoda Burgundia, Kornije, i Dolnje, Sillesie, Krajera, Carinthie, Kranszke Zemal, Marches Svetoga Rimskoga Cudanya, Morava, Durgovia, Kornije, i Dolnje Slavacia, Grof, ficza, Habsburgi, Flandrie, Fyrola, i Goricko, N. thalmgia, i Duri vojvoda, Veliki vojvoda Metzke, rick, i Nažnanije Dajmo po Sakoszi ovojga Cesta vpe Kotoren se dostojaj; Da na stran Verneh Nassek Burgarov, i Mestrov Kovalsev, Spolarov, Česzta, rov, i kiti, Dajfarov, Remenarov, Sedlarov, Sreberna, or, Krznarov, i Stolarov, vuc i slobodnom, i Srabyevskom i Kraksu Nassen, Koprivnickom prebiva jucek podani jestu Nam, i Skazani Stanoviti nekteci Articullusti Česki i Diakhem i Eziikom vuc, thinjeni, i za bolji med njimi obdersavati red i pisanie Naredbe dole napisane: Prosziecki i Velikanstvo nasse i Quoniam Instantium nai pomizesse; Dabi bym takove Articulluste, i vjda i Slednja vuc njih Sadersana tverdne, dobrovolne, i vriete imajucki, i vuc Siste nasse Privilegiumske postaviti, i vripisati chmechi, i auctoritatem illi Moquchntzajem nastum Česzarovo; Srabyevskum aprobuvati, i noviti, Dragovolne vrieti, i za Spomenute Durgare, i Mestrov Kovalsev, Spolare, Česzare, kiti, Stajfars, Remenare, Sedlare, Srebernare, Krznare, i Stolare, i njihove Successore vse, i Slednje Valapucke Milost, Erno potverditi bi dostojali; Koick anda Articulluste Sadersavanga nasleduju tvom Nachmom.

Articulus Terzi. Bratovchima, illiti Česki or vucle duosen prikkladnu Zapisa, i ako nisu josche imal nebi; Svojimi prisiderteti, kojice vuc Jarne Cerkve duvat, illi devjati

cehu bravara, kovača, nožara, sedlara i puškara (kao što se vidi iz ovog dokumenta, tada su se u jedan ceh već organizirali uglavnom samo majstori željezne struke).

Osim pravila (artikuluša), zanimljive su i druge cehalije o kovačkim (i srodnim) strukama, koje se čuvaju u Muzeju grada Koprivnice ili Historijskom arhivu u Varaždinu. Spomenimo ovdje, primjerice, »Protochol czeha kovacha, sztolara, remenara i malera« od 1775. do 1820. godine, zatim zapisnike »Sztaroga czeha« od 1859. do 1909. godine, protokol Ceha kovača, špoljara, nožara, krznara i drugih struka od 1820. do 1831. godine, te razne popise i upisnike obrtnika i šegrta, uglavnom uz druge polovice 19. i početka 20. stoljeća.

Napretkom poljoprivredne proizvodnje (a i za potrebe građevinarstva i druge namjene u domaćinstvu), kovački zanat je u drugoj polovici prošlog i prvoj ovog stoljeća dobivao na važnosti. Kovačnice, ponegdje s karakterističnom gradnjom – natkritim trijemom za dolazak konja na kovanje, nicale su u gotovo svim podravskim naseljima, a osobito u trgovištima. Godine 1850. u cijeloj Varaždinskoj županiji djeluje 2938 prijavljenih obrtnika, od kojih je 300 kovača, a na području Đurđevačke pukovnije bilo je 832 obrtnika od kojih 108 kovača. Evo iz tog doba i jednog sličnog podataka za grad Koprivnicu; tu je 1846. godine djelovalo ukupno 130 obrtnika raznih struka, od kojih je 14 bilo kovača. Čak su dva kovača imala svoje radionice u samom središtu grada (Pod Pikom).

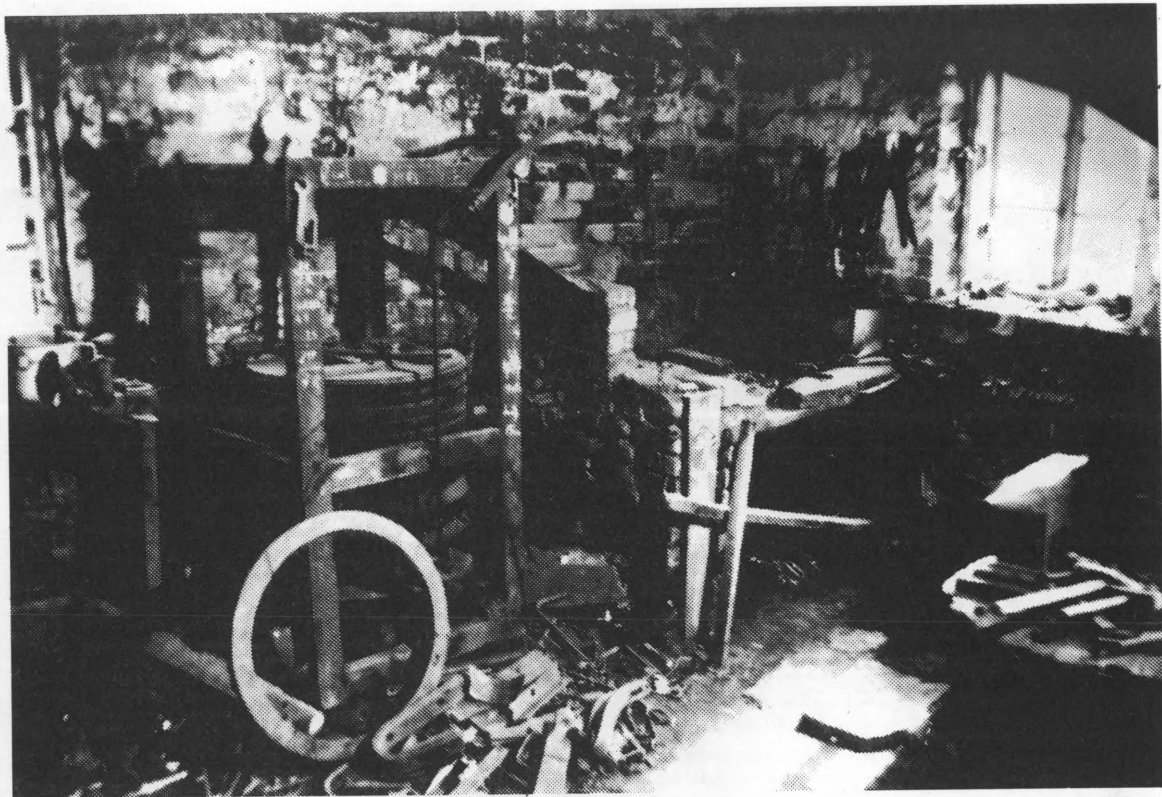
Radi usporedbe, spomenimo jedan noviji podatak o broju obrtnika (i kovača). Godine 1939. je na području kotara Koprivnica (tada je tu pripadalo i đurđevačko područje) djelovalo čak 1367 obrtnika, te od toga 123 kovača. U samom gradu Koprivnici bilo je 317 obrtnika, od kojih 27 kovača, bravara i potkivača. Nakon drugog svjetskog rata broj kovača se naglo počeo smanjivati, a pogotovo nakon traktorizacije naše poljoprivrede. Danas u cijeloj koprivničkoj općini djeluje tek nekoliko kovača, koji se pretežno bave drugim poslovima, a ne potkivanjem konja.

U Historijskom arhivu u Varaždinu (fundus Arhiv grada Koprivnice, Gradski magistrat) čuvaju se neki od popisa podravskih obrtnika, pa tako i kovača. Iz tih popisa vidi se njihova brojnost, kao i rasprostranjenost po gotovo svim većim naseljima našega kraja (više kovača bilo je u Koprivnici, Peterancu, Legradu, Novigradu Podravskom, Virju i Đurđevcu). Za ovu priliku pripremili smo popise kovačkih majstora iz tri dokumenta koji se čuvaju u varaždinskom arhivu: »Upisnik raznih obrtnika od 1868. do 1894«, »Upisnik obrtnika vezanih za usposobljavanje od 1894. do 1910« (vidi Prilog I), te »Registar privrednih zantskih radnji za kotar Koprivnicu od 1932. do 1950. i od 1958. do 1962. godine« (vidi Prilog II).

Još preostaje, na kraju, da nešto više kažemo o samoj zbirci kovačkog alata i pribora Muzeja grada Koprivnice, koja je nabavljena iz kovačke radionice Đure Tureka iz Peteranca. Većinu

3. Pogled na dio kovačnice s alatom – Đuro Turek, Peteranec

4. Dio kovačnice Đure Tureka iz Peteranca s kovačkim mijehom i ložionicom

alata sam snimio i sistematizirao u 18 tabli, koje objavljujemo uz ovaj članak. Da bih saznao njihova imena, onako kako su ih zvali sami kovači u Podravini, koristio sam nekoliko izvora, odnosno kazivača. Najviše podataka koristio sam od starog majstora (81-godišnjeg) **Stjepana Blažića** iz Koprivničkog Ivanca (ranije imao radionicu u Kunovcu), koji je najprije učio kod majstora Culeka u Hlebinama, a zatim kod znamenite koprivničke kovačke obitelji Pazić («Upisnik šegrtah» iz varaždinskog arhiva, još 1885. godine spominje pl. Adolfa Pazića, kovačkog majstora iz Koprivnice). Starina Blažić, čiju radionicu u Ivancu nastavlja voditi njegov sin, bio je dobar kazivač, koji mi je osim imena alata (onako kako ga zovu domaći meštri) ispričao i mnogo toga iz života nekadašnjih kovačkih šegrtah, kalfa i majstora u Hlebinama i Koprivnici.

Za zbirku kovačkog alata i pribora Muzeja grada Koprivnice (radionica Đure Tureka) može se reći da je dobro očuvana, te da je vrlo brojna – osobito u alatima: ova zbirka sadrži više od dvije stotine raznovrsnih alata i pribora, te nekih osnovnih kovačkih proizvoda (potkove, čavli). Osobito je važno istaći da su svi alati napravljeni ručno, dakle uglavnom u samoj radionici, što im daje povijesnu vrijednost važnu upravo za naš kraj i kreativnost našeg čovjeka-majstora. Uz to, ova je radionica kompletirana kontinuirano u nekoliko generacija, odnosno više od jednog stoljeća, pa su neki od alata izrađeni još krajem prve polovice prošloga vijeka. Dapače, veći dio alata je starije izrade, pa stoga ima vrijednu povijesno-etnografsku patinu. Neki od alata, ili grupe alata, predstavljaju i tzv. majsterštike, odnosno majstorsko djelo prilikom polaganja dječičkog ispita nakon završetka šegrtovanja (prilikom »oslobođenja«). Uopće je, još u

cehovsko doba, bio slučaj da se završenom šegrtu dade kao zadatak da za svoj majsterštitk izradi jedan ili više alata iz obrta koji je izučio.

Iz ove bogate zbirke kovačkog alata i pribora, za ovaj prikaz izabrao sam glavne karakteristične primjerke, čija je osobita vrijednost što su izrađeni ručno u radionici. Tu su naročito važni i zanimljivi raznovrsni čekići (hamer), zatim kliješta (cange), pa probijači (duršlagi), dodaci za nakovanj (šrotice), ključevi, turpije, probor za kovanje, te dakako potkove i potkovicke. U tablama uz ovaj tekst svim ovim alatima napisao sam fonetski ovakva imena kako mi je to rekao kazivač Stjepan Blažić. Dakle, to su imena karakteristična za ivanečko-kunovečko područje. Vjerojatno ta imena variraju od sela do sela, odnosno od majstorske do majstorske radionice, ali se također može vjerovati da unutar Podravine nema velikih razlika, to više, što u tim imenima kovačkih alata ima izrazito mnogo germanizama, što je i razumljivo jer je većina takvih alata preuzeta s njemačkog (austrijskog) područja, ili su odande stigli utjecaji (mnogi naši majstori radili su kod austrijskih, njemačkih ili pak čeških i mađarskih majstora). Možda bi jednom prilikom bilo dobro pobliže istražiti imena tih alata u selima s raznih dijelova Podravine, pa napisati usporednu etnografsku studiju.

Napomenimo još jedanput da je zbirkom kovačkog alata i pribora Đure Tureka, ukupna etnografska grada s kojom raspolaže Muzej grada Koprivnice uvelike obogaćena, te da je od zaborava spašena jedna važna grana obrtničke djelatnosti. Muzej grada Koprivnice će nastojati da nađe potreban izložbeni prostor, te da i ovu zbirku što prije utka u sastavni dio svoje stalne postavke i tako omogućiti javni uvid.

5. Supruga Đure Tureka iz Peteranca snimljena u kovačnici. Ona je često bila pomagač u radu kod kovanja

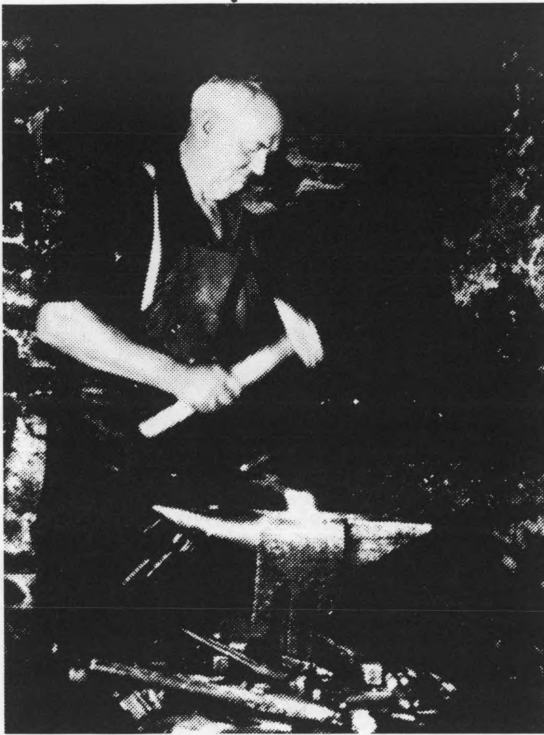
PRILOG I

1. IVAN KARNIČAR, kovač, Koprivnica, 1860. godine
2. FRANJO IVANČIĆ, kovač, Koprivnica, 1863. godine
3. FRANJO KAMENARIĆ, kovač, Koprivnica, 1866. godine
4. STEVAN LUTARIĆ, kovač, Koprivnica, 1867. godine
5. JOSIP ŠERMENT, kovač, Koprivnica, 1868. godine
6. JOSIP BOCAK, kovač, Koprivnički Bregi, Koprivnica, 1870. godine
7. MARKO DOLČIĆ, kovač, Koprivnica, 1870. godine
8. ADOLF PAZIĆ, kovač, Koprivnica, 1878. godine (Bara udova Pažić prijavila 1891. nastavak obrta uz pomoć Martina Munka)
9. FRANJO JEMBREK, kovač, Koprivnica (Lenišće), 1880-1899. godine
10. FRANJO PRVČIĆ, kovač, Koprivnički Bregi, 1872. godine
11. JOSIP KARTIS, kovač, Koprivnica, 1882-1894. godine
12. IVAN KLARNER, kovač, Koprivnica, 1887. godine
13. FERDINAND TURKOVIĆ, kovač, Koprivnica, 1888. godine
14. LAZO RADOLOVIĆ, kovač, Koprivnica, 1888. godine
15. IMBRO POTOČNJAK, kovač, Koprivnica, 1890. godine
16. MARTIN MUNKO, kovač, Koprivnica, 1892. godine
17. JOSIP KARTIS ml., kovač (bez potkivanja), Koprivnica, 1896-1908. godine
18. MIJO MEŽNARIĆ, kovač i potkivač, Koprivnica, 1896-1900. godine
19. LJUDEVIT TRUMBETAŠ, kovač i potkivač, Koprivnica, 1897-1937. godine
20. JANKO BANEKOVIĆ, kovač, Koprivnica, 1897-1927. godine
21. LOVRO BALENT, kovač, Koprivnica, 1897. godine
22. JOSIP TOMIEK, kovač, Koprivnički Bregi, 1898-1929. godine
23. FRANJO BAUMAN, kovač, Koprivnički Bregi, 1898. godine
24. JOSIP JURETIĆ, kovač, Koprivnica, 1898-1899. godine
25. VINKO BUHANEC, kovač, Koprivnički Bregi, 1899-1907. godine
26. FRANJO PRVČIĆ, kovač, Koprivnički Bregi, 1902-1903. godine
27. IMBRO POTOČNJAK, kovač, Koprivnica (Dubovec), 1903. godine
28. STJEPAN PAZIĆ, kovač i potkivač, Koprivnica, Ledinska, 1905.
29. IGNAC KOKOT, kovač, Koprivnica, 1906-1907. godine
30. FRANJO SOKAČ, kovač, Koprivnica, 1906. godine

31. GJURO VARMUŽ, kovač, Koprivnički Bregi, 1907. godine
32. GJURO TEŽAK, kovač, predgrađe Bregi, 1907-1909. godine
33. MIHALJ GREGURIĆ, kovač i potkivač, Koprivnica, 1910. godine
34. MATO ŽUPIĆ, kovač i potkivač, Koprivnički Bregi, od 1889. godine.

PRILOG II

1. FRANJO BANEKOVIĆ, kovač i potkivač, Koprivnica, Starogradska, od 1944-1962. godine
2. ĐURO BAJKOVAČ, kovač, Belanovo Selo, od 1958. godine
3. JOSIP BEGOVIĆ, kovač, Donja Velika, od 1955-1960. godine
4. STJEPAN BLAŽIĆ, kovač i potkivač, Kunovec, od 1927-1970. godine
5. ĐURO GOLUBIĆ, kovač, Koledinec, od 1957-1960. godine
6. JOSIP GOLEC, kovač, Koprivnički Ivanec, Goričko, 1965. godine
7. IVAN KOVAČEK, kovač, Subotica, od 1951-1966. godine
8. STJEPAN KUČAN, kovač i potkivač, Kutnjak, od 1948-1972. godine
9. VALENT KRVAR, kovač, Kuzminec, od 1953-1965. godine
10. JOSIP KOVAČIĆ, kovač i potkivač, Rijeka, od 1931-1961. godine
11. JOSIP MUNKO, kovač i potkivač, Koprivnica, Trg bratstva i jedinstva, od 1944-1970. godine
12. STJEPAN PAZIĆ, kovač i potkivač, Koprivnica, Ledinska 4, od 1944-1964. godine
13. STJEPAN SEVER, kovač, Rasinja, od 1951-1970. godine
14. IVAN SEVER, kovač, Bregi, od 1950-1958. godine
15. BLAŽ SULJ, kovač, Koprivnički Ivanec, od 1953-1968. godine
16. MARTIN ŠESTANJ, kovač, Bregi, Gajeva 10, od 1958-1959. godine
17. VIKTOR TRUMBETAŠ, kovač i potkivač, Koprivnica, Mosna 26, od 1944-1970. godine
18. VLADIMIR VINČEK, kovač, Subotica, od 1953-1969. godine
19. MILAN VARGA, kovač i potkivač, Antolovac, od 1952-
20. FRANJO VUGER, kovač, Kuzminec, od 1951-1960. godine
21. JOSIP KOVAČIĆ, kovač, Jagjedovac, od 1961-1968. godine
22. IVAN ŠTEFANEČ, kovač, Draganovec, od 1961-1962. godine
23. NIKOLA IVEZIĆ, kovač, Bregi, od 1962-1970. godine
24. FRANJO VUGER, kovač, Kuzminec, od 1963-1967. godine
25. FRANJO PODUNAJEČ, kovač, Bregi, od 1964-1967. godine
26. ZLATKO PAZIĆ, kovač, Koprivnica, Ledinska 1, od 1964-
27. VJEKOSLAV IVANČEK, kovač, Koledinec, od III 1964-IX 1964. godine
28. STJEPAN IMBRIOVČAN, kovač, Sigetec, od 1949-1973. godine
29. IGNAC JAMBREK, kovač i potkivač, Peteranec, od 1953-1963. godine
30. IVAN JELAK, kovač, Torčec, od 1951-1964. godine
31. ANDRIJA KOSNIČA, kovač, Torčec, od 1951-1966. godine
32. FRANJO PINTARIĆ, kovač, Peteranec, od 1953-1962. godine
33. PAVAO POŠTA, kovač i potkivač, Drnje, od 1946-1962. godine
34. FRANJO PETROVIĆ mladi, kovač, Sigetec, od 1951-1959. godine
35. MILAN ŠPOLJAR, kovač, Peteranec, od 1946-1967. godine
36. MIJO TAKAČ, kovač, Sigetec, od 1956-1967. godine
37. MIJO GRGAC, kovač, Delekovec, od 1951-1969. godine
38. ANDRIJA TAKAČ, kovač, Sigetec, od 1956- godine
39. DRAGUTIN GANŽULIĆ, kovač, Delekovec, od 1955- godine
40. JULIO GABAJ, kovač, Legrad, od 1940-1958. i od 1960-1964. godine
41. ĐURO HRAŠČANEC, kovač, Legrad, od 1954-1970. godine
42. FELIKS KIŠ, kovač, Legrad, od 1946-1968. godine
43. FRANJO POSAVEČ, kovač, Imbriovec, od 1952-1959. godine
44. VLADIMIR VUGER, kovač, Delekovec, od 1948-1969. godine
45. MIRKO PUNEK, kovač, Imbriovec, od 1962-1967. godine
46. VJEKOSLAV IVANČEK, kovač, Koledinec, od 1966- godine
47. JOSIP GENERALIĆ, kovač i potkivač, Hlebina, od 1946-1971. godine
48. MILAN KOLAR, kovač, Novigrad, od 1953-1970. godine
49. IGNAC KOVAČIĆ, kovač, Hlebina, od 1953-1958. godine
50. FRANJO MIHOKOVIĆ, kovač, Novigrad, od 1947-1967. godine
51. TOMO POŠTA, mladi, kovač, Hlebina, od 1953-1958. godine
52. MARTIN VRH, kovač, Novigrad, od 1937-1958. godine
53. DANE LULIĆ, priuč. kovač i puškar, Vlaislav, od 1958-1967. godine
54. IVAN PEROŠ, kovač, Novigrad, od 1960- godine
55. DRAGO BEGOVIĆ, kovač i potkivač, Velika Branjska, od 1951-1965.
56. NIKOLA BRNIČA, kovač, Veliki Poganac, od 1947-1970. godine
57. VASO DULIKRAVIĆ, priuč. kovač, Veliki Poganac, 1953-1962. godine
58. DRAGO HANŽEKOVIĆ, kovač, Mala Mučna, od 1930-1962. godine
59. FRANJO HIŽAK, kovač, Velika Rasinja, od 1955-1970. godine

6. Poznati koprivnički kovač Viktor Trumbetaš iz Koprivnice snimljen pri radu u svojoj kovačnici

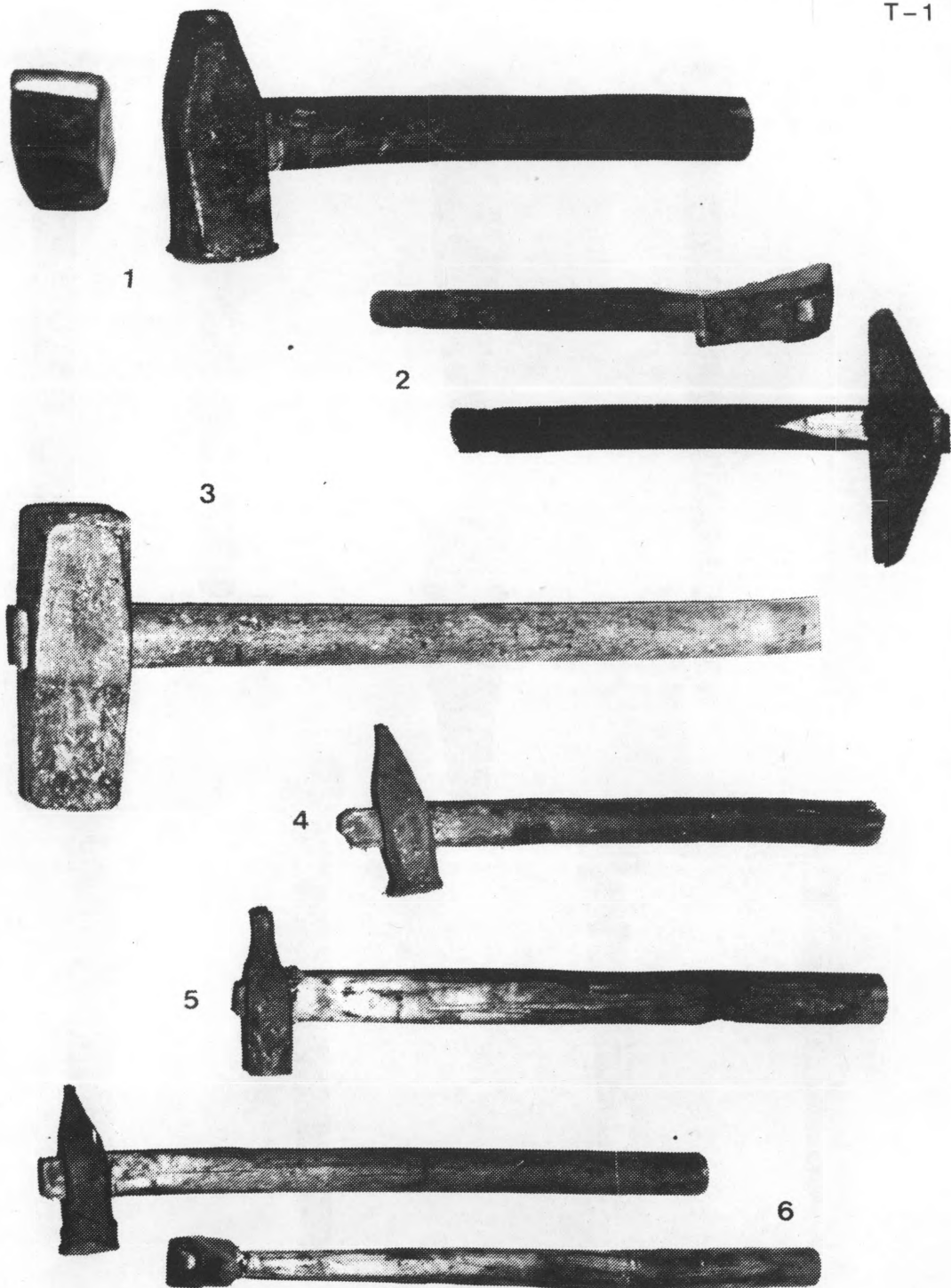
60. STEVO PLATUŠIĆ, kovač, Vlaislav, od 1928-1967. godine
 61. STJEPAN ROŽMARIĆ, kovač, Donji Maslarac, od 1959-1960. godine
 62. TOMO MATAK, kovač, Srijem, od 1961-1963. godine
 63. IVAN PEROŠ, kovač, Novigrad, od 1966-1970. godine
 64. MIRKO BUKOVIĆ, kovač, Gola, od 1957-1963. godine
 65. IVAN KOVAČ, kovač, Novačka, Trnik, od 1953-1969. godine
 66. ANDRO KOLARIĆ, kovač, Repaš, od 1936 - godine
 67. IGNAC PALI, kovač, Gola, od 1946-1973. godine
 68. LJUDEVIC POBI, kovač, Gola, od 1955-1962. godine
 69. PAVAO SINJERI, kovač i potkivač, Zdala, od 1930 - godine
 70. IVAN ŠVEGOVIĆ, kovač i potkivač, Gola, od 1946-1959. godine
 71. MARTIN HORVAT, kovač, Zdala, od 1958-1969. godine
 72. IVAN BOBOVEC, kovač, Gola, od 1962-1969. godine
 73. FRANJO ŠIMEG, kovač, Zdala, od 1966 - godine
 74. STJEPAN BULIĆ, kovač, Đurđevac, od 1956 - godine
 75. JOSIP BIRUEŠ, kovač i potkivač, Kalinovac, od 1926-1959. i nast. 1961.
 76. ĐURO GAŠPARIĆ, kovač, Kalinovac, od 1946 - godine
 77. IVAN GJURI, kovač, Cepelovac, od 1955-1972. godine
 78. MARIJAN HUDEK, kovač i potkivač, Đurđevac, od 1953-1969. godine
 79. LJUDEVIT HADIJA, kovač i potkivač, Kalinovac, od 1938-1970. godine
 80. ĐURO IVŠAK, kovač, Kalinovac, od 1928-1960. godine
 81. MARTIN KOLAR, kovač, Đurđevac, od 1911-1959. godine
 82. IGNAC LUGAROV, kovač, Kalinovac-Ferdinandovac, od 1955 - godine
 83. MATO LOVAK, kovač, Sirova Katalena, od 1903 - godine
 84. ĐURO PINTAR, kovač, Đurđevac, od 1948-1969. godine
 85. ĐURO PALOŠIJA, kovač, Đurđevac, od 1950-1971. godine
 86. FLORIJAN STOPRD, kovač, Cepelovac, od 1957-1960. godine
 87. STJEPAN SULEK, kovač, Đurđevac, od 1951 - godine
 88. JOSIP ŠTEFANEC, kovač, Đurđevac, od 1957-1970. godine

98. MATIJA UJČIĆ, kovač, Đurđevac, od 1938-1969. godine
 99. SLAVKO ZGLAVNIK, kovač, Budrovac, od 1948-1970. godine
 91. FRANJO KOLAR, kovač, Đurđevac, od 1960-1965. godine
 92. JAKOB GORIČKI, kovač, Sirova Katalena, od 1961-1963. godine
 93. STJEPAN PATAČKO, kovač, Đurđevac, od 1965 - godine
 94. IVAN FORKO, kovač, Novigrad, od 1967-1969. godine
 95. ANDRIJA TAKAČ, kovač, Sigetec, od 1967 - godine
 96. ĐURO CRNJAKOVIĆ, kovač, Novo Virje, od 1955-1972. godine
 97. NEVENKO ČUTUK, kovač, Molve Grede, od 1955-1959. godine
 98. PETAR GREGURIĆ, kovač, Virje-Kloštar, od 1952 - godine
 99. MATIJA GAJBUT, kovač, Šemovci, od 1954-1961. godine
 100. STJEPAN HAPAVEL, kovač, Virje, od 1953 - godine
 101. STJEPAN HONTIĆ, kovač, Molve, od 1946-1972. godine
 102. FRANJO HORVAT, kovač, Molve, od 1938-1961. godine
 103. RUDOLF KAPUSTA, kovač, Virje, od 1939 - godine
 104. MARTIN KOPAS, kovač, Šemovci, od 1954-1961. godine
 105. ĐURO LUKIĆ, kovač, Virje, od 1957 - godine
 106. STJEPAN LONČAR, kovač, Donje Zdjelice, od 1934-1970. godine
 107. ĐURO MITER, kovač, Hampovica, od 1948-1965. godine
 108. LOVRO PEROVIĆ, kovač, Novo Virje, od 1953-1966. godine
 109. JOSIP REMETOVIĆ, kovač, Novo Virje, od 1919-1960. godine
 110. IVAN SMRČEK, kovač, Virje, od 1946-1958. godine
 111. VILIM SEGRK, kovač, Virje, od 1912-1963. godine
 112. STJEPAN ŠADEK, kovač, Molve, od 1955-1967. godine
 113. MARTIN VICENSKI, kovač i potkivač, Miholjanec, od 1905-1959. godine
 114. MARTIN FILIPOVIĆ, kovač, Molve, od 1960 - godine
 115. NEVENKO ČUTUK, kovač, Molve Grede, od 1960-1968. godine
 116. TOMO PETRČEVIĆ, kovač, Bregi, od 1964-1968. godine
 117. JOSIP LONČAR, kovač, Molve, od 1965-1968. godine
 118. VLADO BOTINČAN, kovač, Šemovci, od 1966-1969. godine
 119. BOŠKO RIŽNER, kovač, Sokolovac, od 1967-1969. godine
 120. PETAR BALENT, kovač, Prugovac, od 1936-1963. godine
 121. IVAN BESTALIĆ, kovač, Dinjevac, od 1929-1963. godine
 122. TOMO DARDIĆ, kovač, Kozarevac, od 1955 - godine
 123. MIJO FIČKO, kovač i potkivač, Podravske Sesvete, od 1933-1969. godine
 124. STJEPAN GOMBAREVIĆ, kovač, Dinjevac, od 1939-1964. godine
 125. IVAN GAŠPAREC, kovač, Kozarevac, od 1955-1970. godine
 126. ANDRIJA MAREŠIĆ, kovač i potkivač, Kloštar Podravski, od 1948-1963. godine
 127. LJUDEVIT MAĐERIĆ, kovač, Kloštar, od 1957-1963. godine
 128. PETAR RAKITNIČAN, kovač, Suha Katalena, od 1937-1959. godine
 129. LUKA VLAŠIĆ, kovač, Podravske Sesvete, od 1951-1967. godine
 130. PETAR GREGURIĆ, kovač, Kloštar Podravski, od 1952-1961. godine
 131. FRANJO FIČKO, kovač, Podravske Sesvete, od 1959-1961. godine
 132. JOSIP GRGIČIN, kovač, Prugovac, od 1962 - godine
 133. ALOJZ KARŠIĆ, kovač, Podravske Sesvete, od 1966 - godine
 134. FRANJO CVILINDER, kovač, Kalinovac, od 1968 - godine
 135. JAKOB BIKES, kovač, Ferdinandovac, od 1940-1958. godine
 136. MATO DOMITROVIĆ, kovač, Ferdinandovac, od 1928-1970. godine
 137. FRANJO JALŽABETIĆ, kovač i potkivač, Ferdinandovac, od 1934-1970. godine
 138. PETAR POTROŠKO, kovač, Ferdinandovac, od 1927-1971. godine
 139. ĐURO ŠIREC, kovač, Ferdinandovac, od 1961-1965. godine
 140. IGNAC LUGAROV, kovač, Batinska, od 1955-1967. godine
 141. FRANJO VRABEC, kovač, Ferdinandovac, od 1961 - godine
 142. MIJO LOVAK, kovač, Sirova Katalena, od 1968 - godine
 143. TOMO ANDROLIĆ, kovač, Đelekovec, od 1968-1971. godine
 144. KOVAČIĆ IVAN, kovač, Mučna Reka, od 1968 - godine
 145. FRANJO PODUNAJEC, kovač, Koprivnički Bregi, od VII do X mjeseca 1968. godine
 146. PAVAO GENERALIĆ, kovač i potkivač, Hlebine, od 1948 - godine
 147. PAVAO SATAJIĆ, kovač i potkivač, Peteranec, od 1904-1946. godine
 148. STJEPAN GOLEC, kovač, Kunovec, od 1910-1936. godine
 149. MATO ŽNIDAR, kovač, Koprivnički Ivanec, od 1913-1935. godine
 150. ĐURO POLDRUGAČ, kovač i potkivač, Goričko, od 1918-1947. godine
 151. JAKOB SLOTIĆ, kovač i potkivač, Peteranec, od 1919 - godine
 152. ŠTEFAN REIN, kovač, Pavelić (Sokolovac), od 1920 - godine
 153. FELIKS KIŠŠ, kovač i potkivač, Legrad, od 1920-1946. godine
 154. TOMO MUSTAFA, kovač, Hlebine, od 1920-1944. godine
 155. STJEPAN GANŽULIĆ, kovač, Đelekovec, od 1920 - godine

156. JOSIP NJERS, kovač, Peteranec, od 1921-1946. godine
 157. IVAN GABAJ, kovač i potkivač, Legrad, od 1921 – i od 1936. nadalje
 158. VID ŠIROKI, potkivač, Novigrad, od 1921 – godine
 159. ĐURO GAL, kovač, Gola, od 1921 – godine
 160. MIRKO BUKVIĆ, kovač i potkivač, Gola, od 1925-1947. godine
 161. JANKO BARTOLOVIĆ, kovač i potkivač, Legrad, od 1925-1939. i Koprivnica od 1939 – godine
 162. JOSIP BUKOVČAN, kovač, Legrad, od 1926 – godine
 163. MARKO SAŠ, kovač, Ždala, od 1926-1938. godine
 164. STJEPAN BLAŽIĆ, kovač, Kunovec, od 1927 – godine
 165. MARKO CULEK, kovač, Hlebine, od 1927-1934. godine
 166. MILAN BIJELJAK, kovač i potkivač, Velika Mučna, od 1927 – godine
 167. TOMO JURKIN, kovač, Rijeka, od 1927 – godine
 168. MIJO GRGAC, kovač i potkivač, Đelekovec, od 1927-1945. godine
 169. STJEPAN MIKINA, kovač Legrad, od 1928 – godine
 170. IVAN MIČURIN, kovač, Novigrad, od 1928-1937. godine
 171. ĐURO KNAPIC, kovač, Sokolovac, od 1928 – godine
 172. FRANJO KLAŽIĆ, kovač, Donji Maslarac, od 1928 – godine
 173. ANDRIJA KOVAČIĆ, kovač, Jagnjedovac, od 1929-1940. godine
 174. STJEPAN PLATUŠIĆ, kovač, Ladislav, od 1929 – godine
 175. FRANJO UJLAKI, kovač i potkivač, od 1929-1946. godine
 176. IVAN SRŠAN, kovač, Sigetec, od 1930-1942. godine
 177. TOMO ANDROLIĆ, kovač, Đelekovec, od 1930-1940. godine
 178. LUDEVIT GROF, kovač, Hlebine, od 1930-1934. godine
 179. DRAGUTIN HANZEKOVIĆ, kovač, Široko Selo, od 1930-1944. godine
 180. PAVAO SINJERI, potkivač i kovač, Ždala, od 1930 – godine
 181. JOSIP KOVAČIĆ, kovač i potkivač, Rijeka, od 1931 – godine
 182. MIJO PUHAČ, kovač, Peščenik, od 1931 do 1946. godine
 183. FRANJO BUKOVIĆ, kovač, Gola, od 1931-1935. i od 1935-1948. godine u Gotalovu
 184. ANDRO KOSNICA, kovač, Torčec, od 1931 – godine
 185. IVAN ŠVEGOVIĆ, kovač, Gola, Gotalovo, od 1931 – godine
 186. IVAN JELAK, kovač i potkivač, Torčec, od 1931 – godine
 187. MARTIN KAŠIĆ, kovač, Sigetec, od 1932-1938. godine
 188. IVAN JUGOVAC, kovač, Novigrad, od 1932 – godine
 189. LOVRO RUŽIĆ, kovač, Đelekovec i Veliki Otok, od 1932-1941. godine
 190. NIKOLA PREMEČ, kovač i potkivač, Drnje, od 1930 – godine
 191. PAVAO POŠTA, kovač i potkivač, Drnje, od 1924-1946. godine
 192. JOSIP MADERIĆ, kovač, Milčani, 1930 – godine
 193. MIJO PEROŠ, kovač i potkivač, Novigrad, od 1906-1941. godine
 193. IVAN MEĐIMUREC, kovač, Imbriovec, od 1921 – godine
 195. ANDRO KOLAR, kovač, Rijeka, od 1933 – godine
 196. MARTIN KOVAČIĆ, kovač, Novigrad, od 1902-1939. godine
 197. ŠIMUN GRAHOVAC, kovač, Novigrad, od 1933 – godine
 198. IVAN KRČMAR, kovač, Sigetec, od 1933-1934. godine
 199. FRANJO MATOTA, kovač i potkivač, Sigetec, od 1933-1935. godine
 200. ŠIMUN JAKUPEK, kovač, Botinovec, od 1933-1936. godine
 201. PAVAO SABOL, kovač i potkivač, Legrad, od 1933-1949. a 1949. preselio u Koprivnicu
 202. JOSIP POŠTA, kovač i potkivač, Hlebine, od 1934 – godine
 203. MATIJA KRANJC, kovač, Mali Grabričani, od 1934-1946. godine
 204. STJEPAN MAĐAR, kovač, Đelekovec, od 1934 – godine
 205. IVAN PETRIĆ, kovač, Mali Grabričani, od 1931-1937. a nast. 1940. godine
 206. PAVAO MLINARIĆ, kovač, Rasinjica, od 1920-1949. godine
 207. IVAN KOVAČ, kovač, Novačka-Trnik, od 1934 – godine
 208. MIJO FUNJAK, kovač, Mala Mučna, od 1934 – godine
 209. PETAR VUKAVIĆ, kovač, Lepavina, od 1935 – godine
 210. PAVAO CRNČIĆ, potkivač, Ruževac (Sokolovac), od 1933-1940. godine
 211. NIKOLA BRNICA, kovač, Veliki Poganac, od 1936 – godine
 212. JOSIP MIHALIĆ, kovač, Sokolovac, od 1936-1944. i od 1946 – godine
 213. STEVAN POPOVIĆ, kovač i potkivač, Sokolovac, od 1936-1946. godine
 214. ĐURO ČIKVAR, kovač, Ždala, od 1936 – godine
 215. MARTIN VRHOČI, kovač i potkivač, Novigrad, od 1937 – godine
 216. IVAN BOBOVEC, kovač i potkivač, Gola, od 1939 – godine
 217. DRAGUTIN BEGOVIĆ, kovač, Velika Bransjka, od 1940 – godine
 218. JULIJE GABAJ, kovač i potkivač, Legrad, od 1940 – godine
 219. IVAN PREMEC, kovač, Gotalovo, od 1943 – godine
 220. JOSIP GENERALIĆ, kovač i potkivač, Hlebine, od 1945 – godine
 221. FRANJO PETROVIĆ, kovač, Drnje, od 1945 – godine
 222. IGNAC PALI, kovač, Gola, od 1946 – godine
 223. FRANJO PETROVIĆ, kovač, Sigetec, od 1947 – godine
 224. JOSIP HULJEV, kovač, Velika Mučna, od 1947 – godine
 225. MILAN ŠPOLJAR, kovač, Peteranec, od 1946 – godine
 226. JOSIP GOLEC, kovač, Kunovec, od 1947 – godine
 227. STJEPAN SATAIĆ, kovač i potkivač, Peteranec, od 1947 – godine
 228. PAVAO PARAG, kovač, Gola, od 1947-1950. godine
 229. IVAN ŠIMEK, kovač, Torčec, od 1948 – godine
 230. STJEPAN REMENAR, kovač, Koprivnički Ivanec, od 1948 – godine
 231. VLADIMIR VUGER, kovač, Đelekovec, od 1948 – godine
 232. STJEPAN IMBRIOVČAN, kovač, Sigetec, od 1949 – godine
 233. ANTUN MEGLA, kovač i potkivač, Miklinovac, Koprivnica od 1920. – godine

Napomena: Table izradio Josip Fluksi

IZVORI I LITERATURA: 1. Građa o cehovima Muzeja grada Koprivnice, 2. Građa o cehovima i popisi obrtnika Historijskog arhiva u Varaždinu, 3. Kazivanje Stjepana Blažića iz Koprivničkog Ivanca, 4. Zbirka kovačkog alata i pribora Đure Tureka u Muzeju grada Koprivnice, 5. Rudolf Bičanić: Doba manufakture u Hrvatskoj i Slavoniji 1750-1860, Zagreb 1953, 6. Rudolf Horvat: Poviest slobodnog i kraljevskog grada Koprivnice, Zagreb 1943, 7. Leander Brozović: Građa za povijest Koprivnice, Koprivnica 1980, 8. Franjo Horvatić: Iz povijesti koprivničkih cehova, Podravski zbornik, Koprivnica 1976, 9. Dragutin Feletar: Podravina, monografija, Koprivnica 1973, 10. Dragutin Feletar: Pravila legradskog Šoštarskog i kušnjarskog ceha iz 1697. godine, Podravski zbornik, Koprivnica 1975, 11. Dragutin Feletar: Koprivnički čizmarski ceh, Podravski zbornik, Koprivnica 1979.

ABLA I - 1. Foršlag hamer (kladivec, prvi čekić), 2. Klepač za kosu, 3. Krajc hamer (križni čekić), 4. Pajser (za bilježenje luknjica na potkovi), Pajser, probojac, šlisdorlin (za duguljaste luknje), 6. Firkant (za probijanje okruglih luknji)

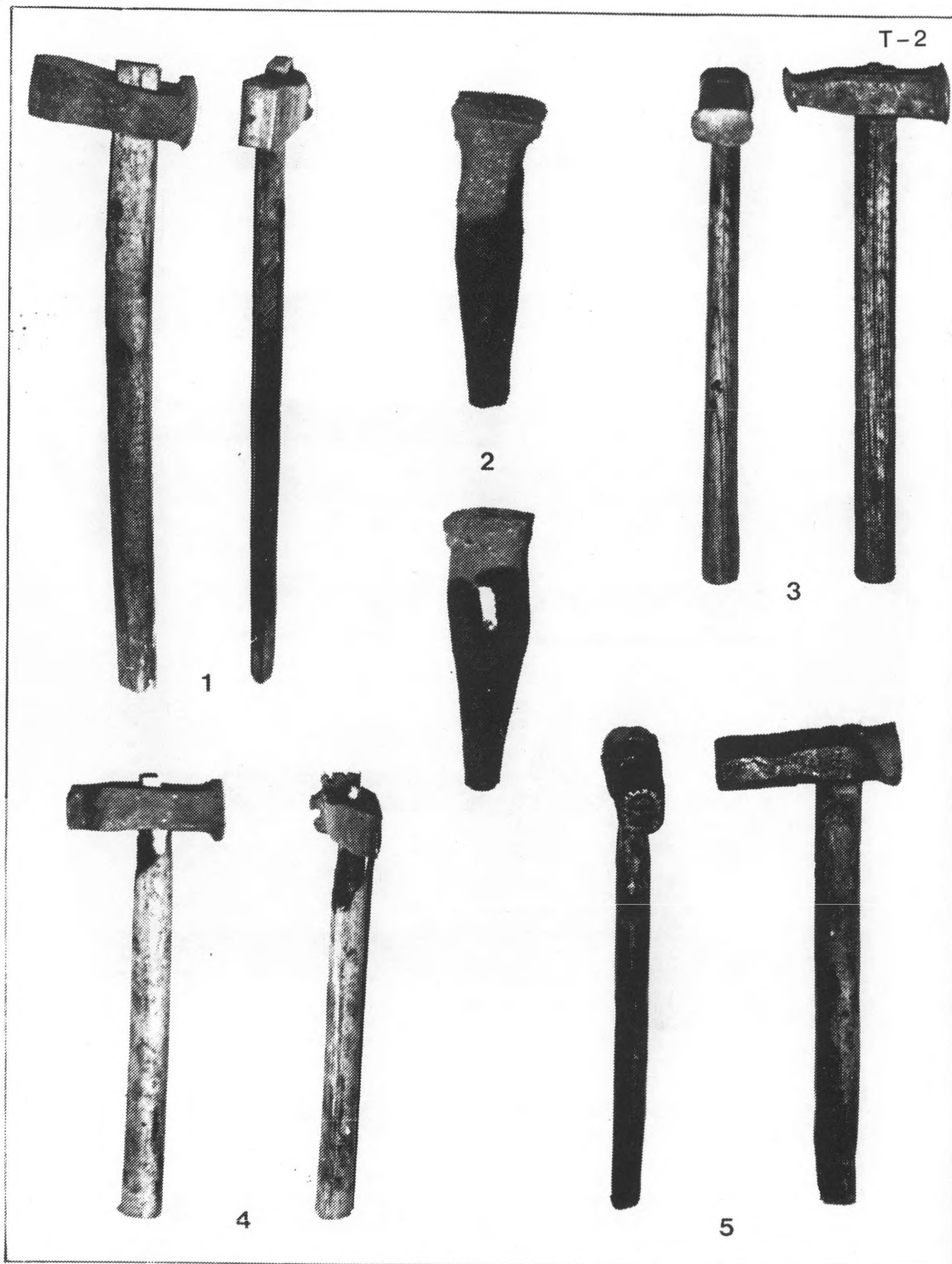

TABELA II - 1. Sechamer (za nabijanje obročev i rinjkov na bačve), 2. Ruvthamer (zaokruženi, za probijanje rupa), špicdorlin, 3. Plathamer (za gladenje, peglanje željeza), 4. Šrotmaslin (za sječi željezo na vruće i hladno), 5. Hamer s monogramom vlasnika kovačnice ĐT

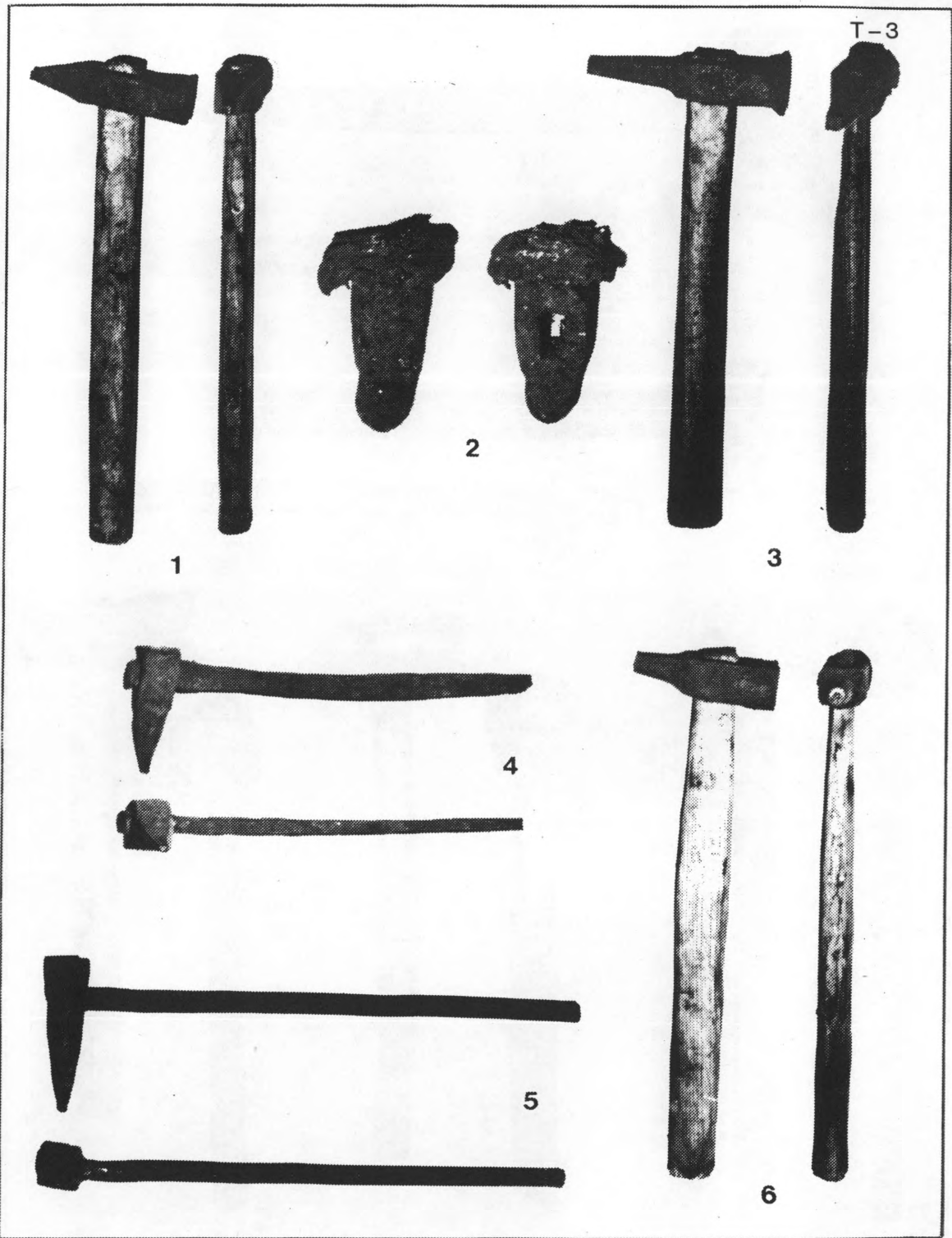
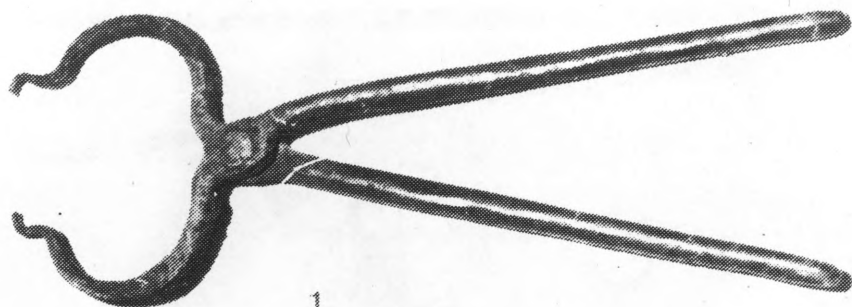

TABLA III - 1. Pajser hamer (za bilježenje rupa), 2. Kilner (kirner) hamer (za izradu cifri, ukrasa), 3. Firkant hamer (za izradu četvrtastih rupa), 4. 15. Špichamer, pajser (za probijanje rupa), 6. Rundhamer (probijač za velike rupe)

TABELA IV - 1. do 5. Grupa rundhamera (za okruživanje osovina, kruženje željeza raznih profila)

1

2

3

4

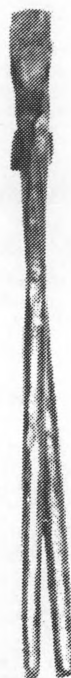
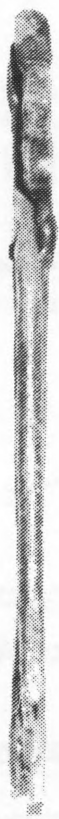
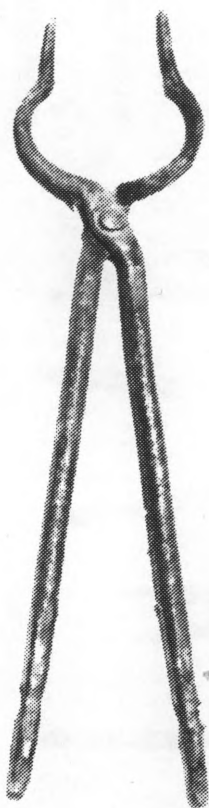

TABLA V - 1. Cange, kliješta (za stavljanje šolina - potkovastog izgleda - na kola, lojtre), 2. Flahcange (kliješta za pridržavanje hladnog i vrućeg željeza), 3. Rundcange (za pridržavanje željeza manjih profila), 4. Kljunasta kliješta (za pridržavanje sjekira i sličnih alata vrućeg klepanja)

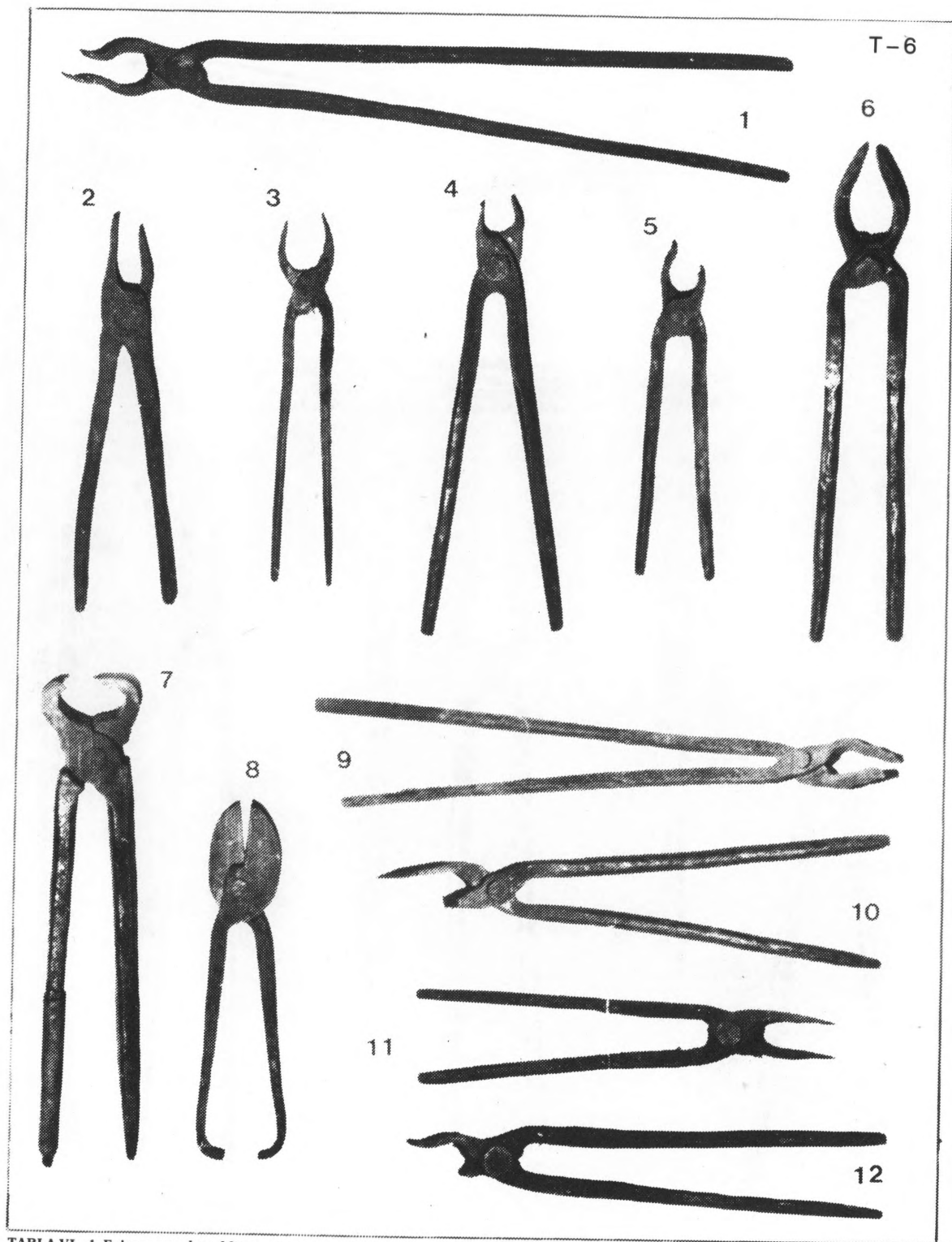

TABLA VI - 1. Fajercange, duga kliješta (za varenje rinjki na kotačima i slično), 2,3,4,5,6,9,10,11,12. Fajercange (za primanje i okivanje vrućeg željeza), 7. Ufcange (kliješta za vadenje čavala iz kopita). 8. Plehškare (za rezanje pleha)

TABLA VII - 1,2,4,5 Durslag (probijači za rupe), 3,6,7,12,13,15. Šlisdorlin (četvrtasti, plosnati, šiljasti), 8,9. Obični malin za sjeći željezo, 10. Kilner (za veće rupe), 11. Lohajzlin, 14. Steker

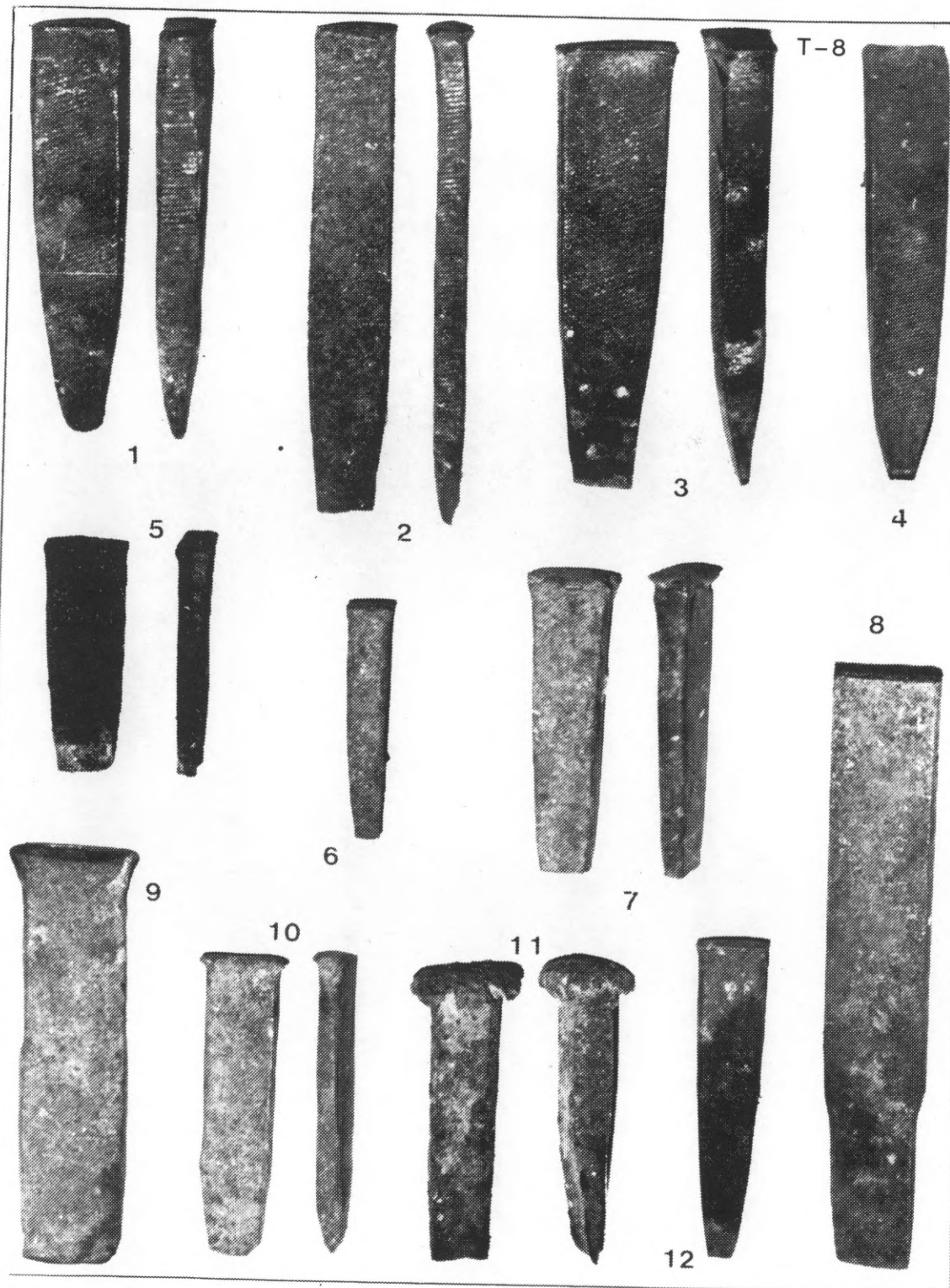

TABLA VIII - 1-12. Durslagi raznih profila i dimenzija (11. durslag za pravljenje ukrasa i polurupa)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

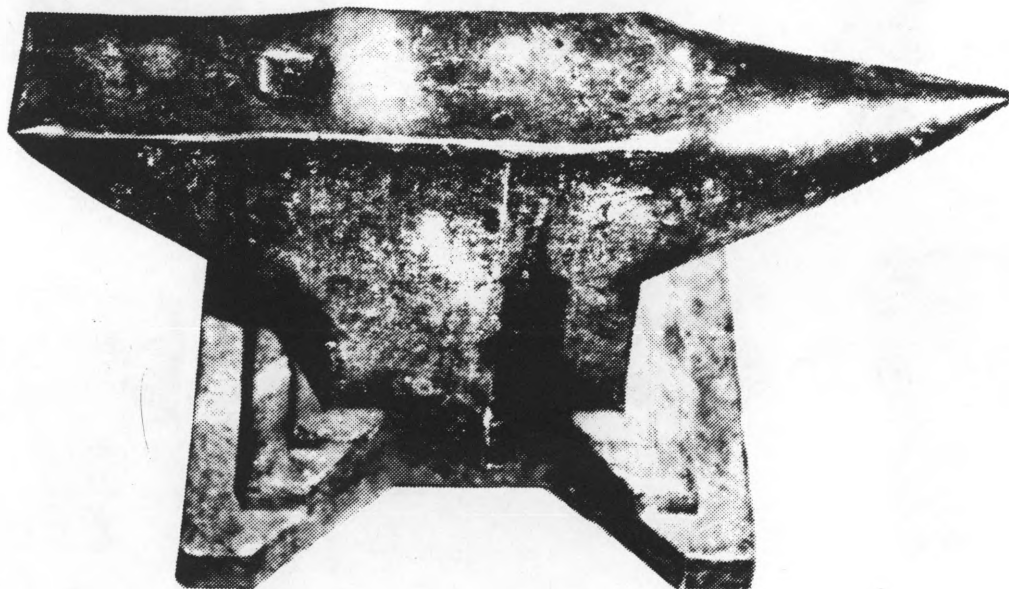

TABLA IX - 1,2,3. Šrotice (dodatak na nakovnju, za sječenje), 4,5,6,7. Špicštekli (za pravljenje karika i lsične potrebe), 8,9. Šrotice (za posebne namjene), 10. Nakovanj, hampus

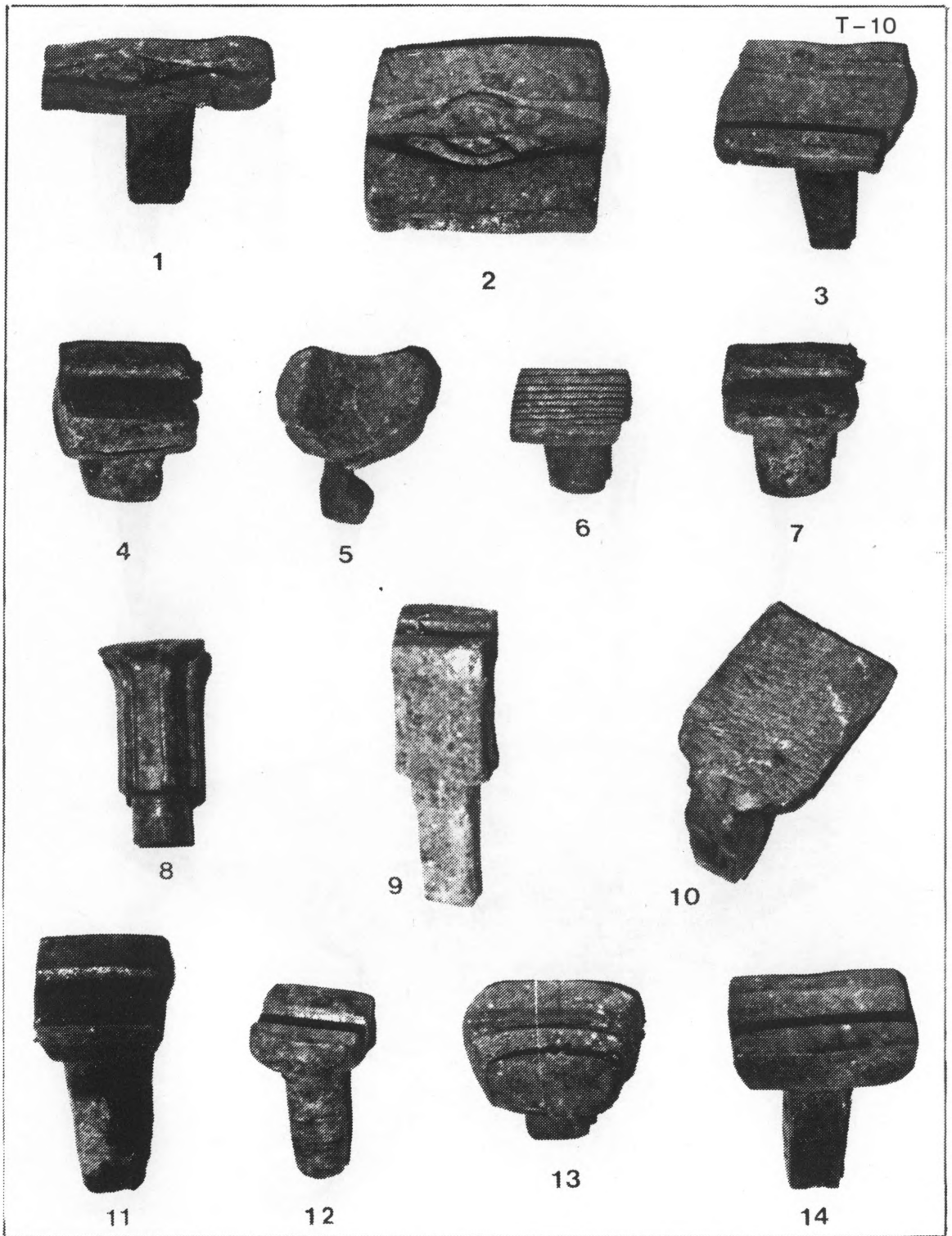

TABLA X-1-14. Rundšteklini (dodaci na nakovanj, za razne potrebe)

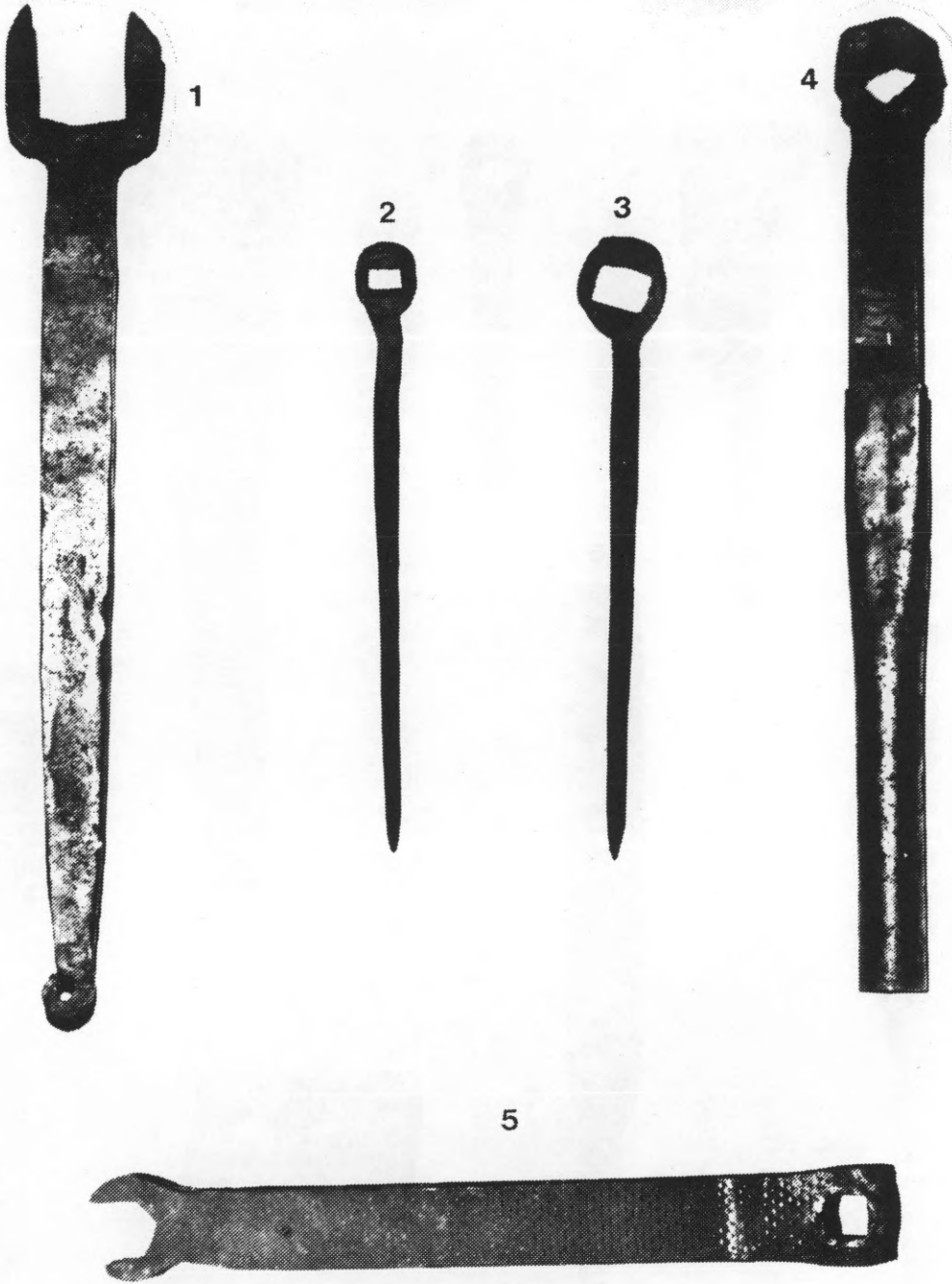

TABLA XI - 1-5. Ključevi (1,5 viljuškasti, 2,3,4. okasti).

1

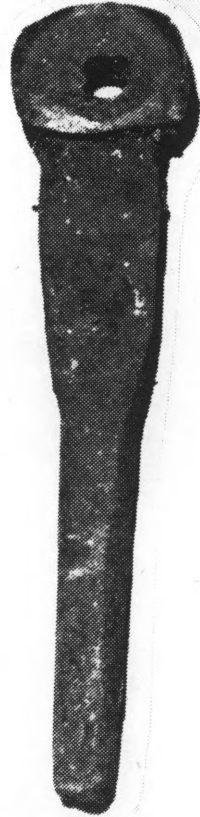
2

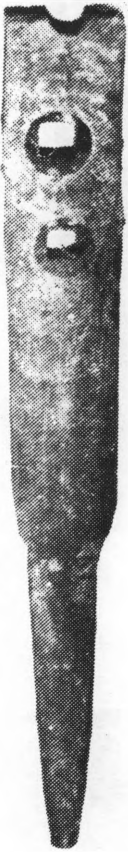
3

4

5

6

7

8

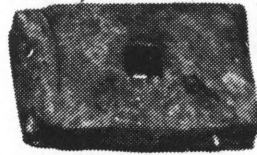

TABLA XII - 1. Vendajzlin (okasti za vijke, gvind borere), 2. Noglajzlin (čavljenka, kalup za čavle ili vijke), 3,4,5,6,7,8. Okrugli noglajzlin (za okrugle čavle ili šarafe - za pravljenje glavnica, kapica i slične potrebe)

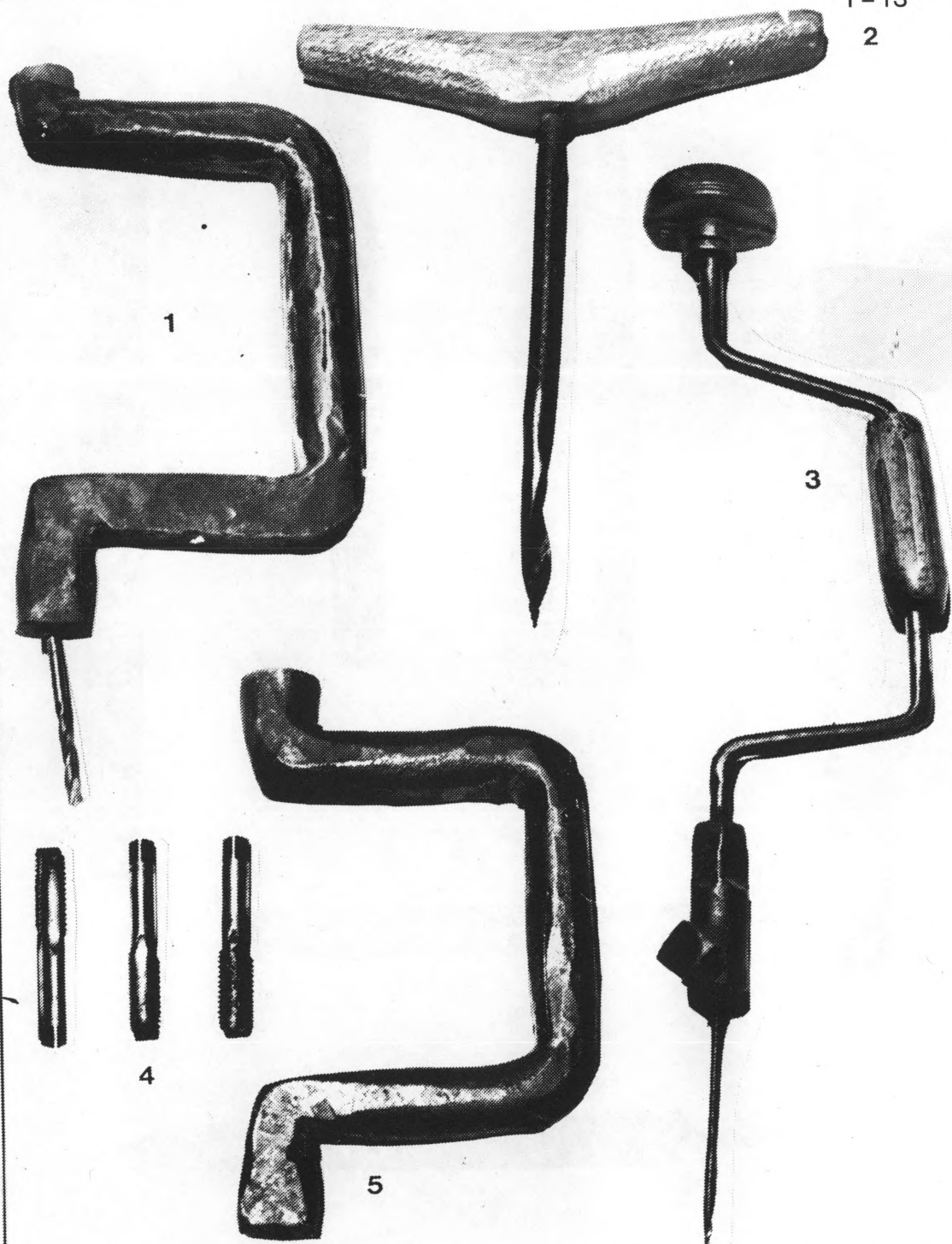

TABLA XIII - 1,5. Ručna borvinta (za boranje željeza), 2,3. Sveder za drvo (holcvinta), 4. Gvintboreri za matice

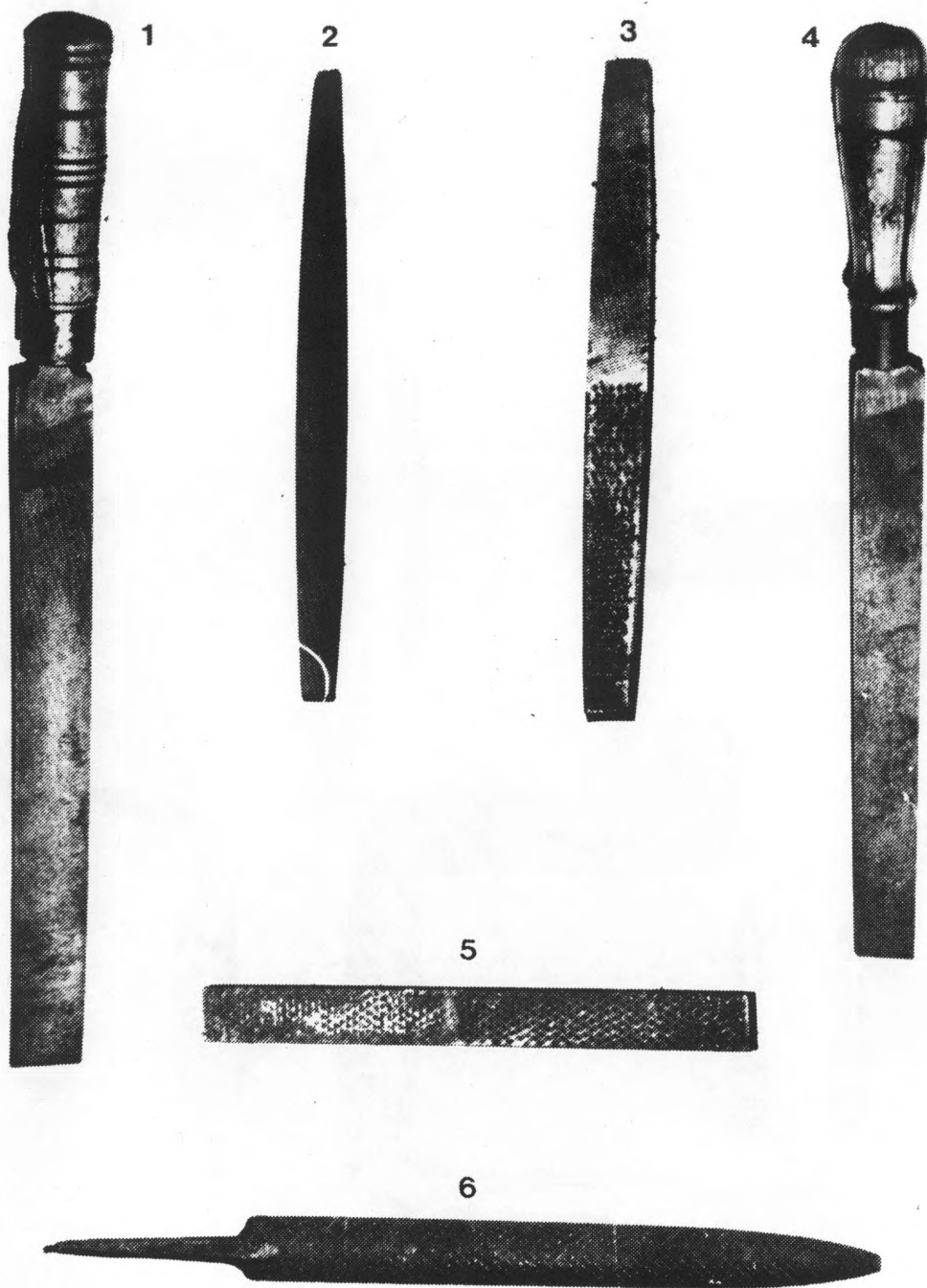
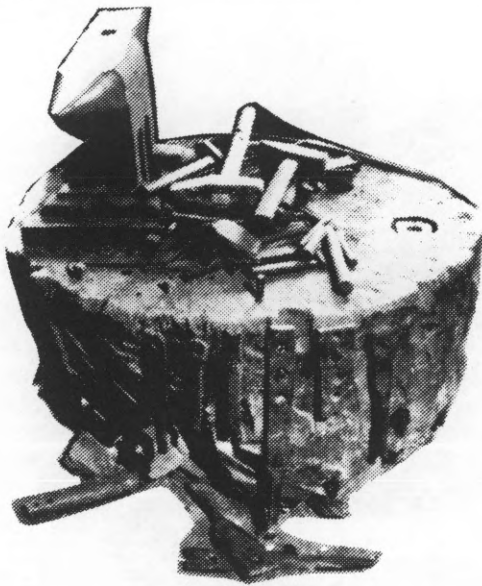

TABLA XIV - 1-6. Turpije za grubo brušenje (1. štosfajla, forfajla, 2. šlitfajla, 3. ufrašpa za rašpanje kopita, 4. flahfajla za obradu kopita, 6. halbrund fajla za obradu drva)

1

2

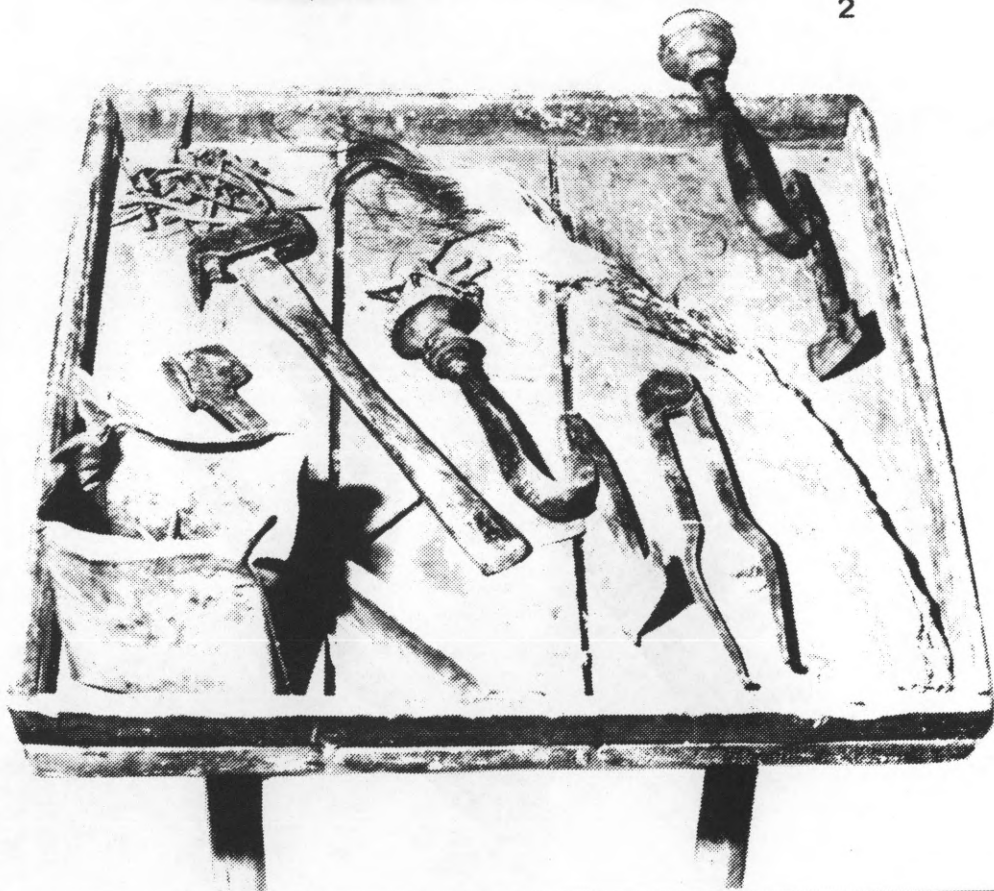
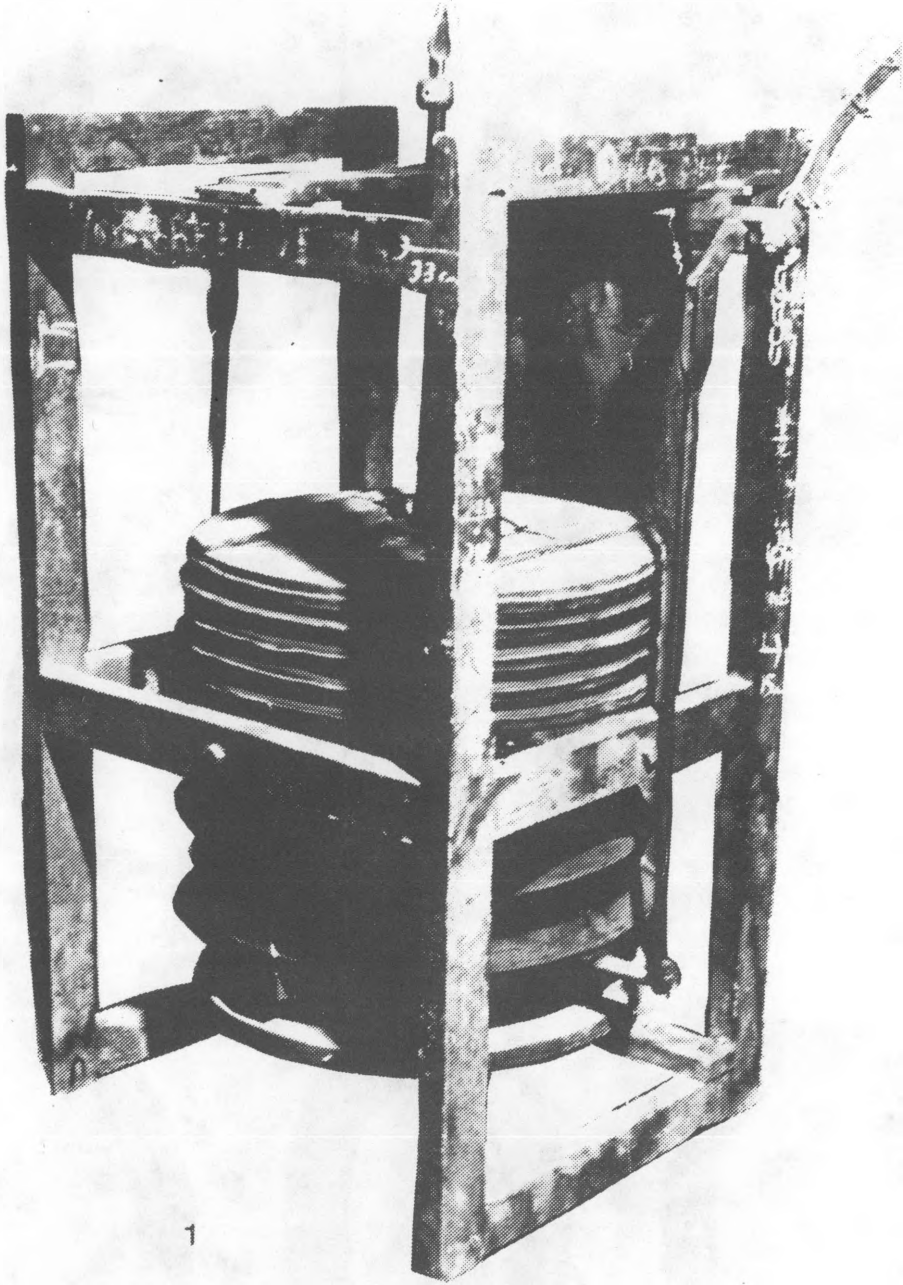

TABLA XV - 1. Nakovanj, hampus (s priborom i alatkom na panju), 2. Potkivački pank sa priborom za potkivanje konja

T-16

TABLA XVI - 1. Ufčekić (ufhamer, za potkivanje), 2. Ufnegla (klika za odvijanje čavli), 3. Ufcirklin za uflajzlin - potkovicu, 4. Ufcange (za kopto), 5,6. Ufmeseri (noževi za rezanje i čišćenje kopta)

1

TABLA XVII - 1. Mijeh ili mješina (za raspirivanje vatre)

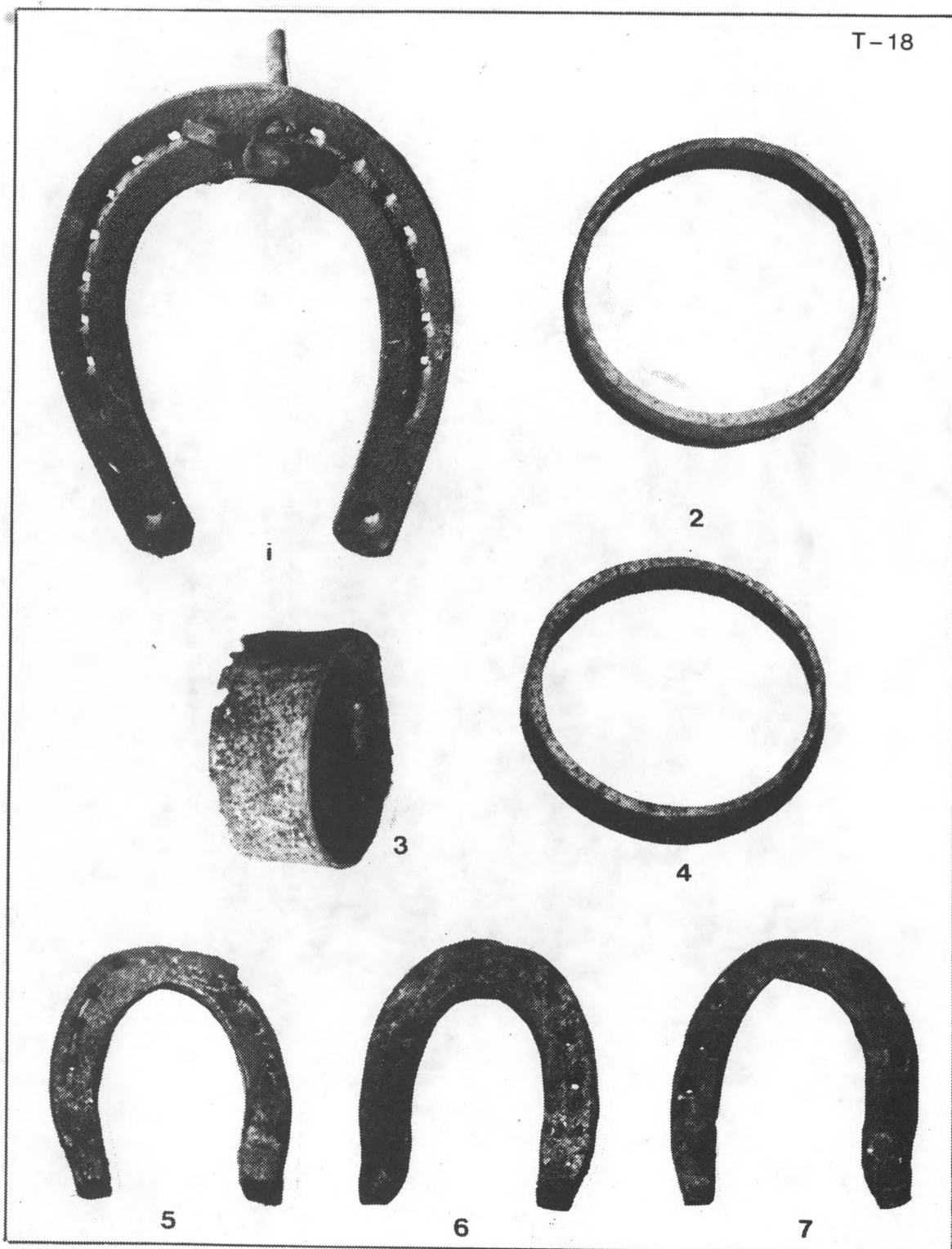

TABLA XVIII - 1. Potkovića-cimer, firma, 2,4. Rinjki, špični (za kotače od kola), 3. Široki rinjek, 5,6,7. Razne potkove (uflajzlin)